

ELŐFIZETÉS

BELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

MEKEKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDETESEK:

4-lasaca petit sor egyszer 20 fill.
Minden következőnél 15 filler.

Nyitási sor 40 filler.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, április 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Nem szavazok . . . !

A képviselőház ülése.

A klerikálisok ellen.

A városi pénzek elhelyezése.

Ki lesz Goldis utóda?

Beöthy László lemondása.

Az eskütéri hid misériái.

Vasradak a bécsi Reichsrathban.

Takarékbetét, vagy állampapír.

Kegyelet a város közgyűlésén.

A vegyes párok megáldása.

Scheinberger Mór. az adóreformátor.

Egy bravuros kapitány halála.

Tárca: Modernség a festészetben és szobrászatban. Irta: Steiner József.

Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Irta: Catulle Mendès.

Nem szavazok . . . !

Arad, április 9.

A szuverén népakarat derék képviselői polgárjogot szereztek ma Arad város parlamentjében ennek a jelszónak:

— Nem szavazok . . . !

A városi pénzeknek az aradi pénzügyintézetekbe való elhelyezését tárgyalta a közgyűlés. Evről-évre napirendre kerül e fontos ügy, mert a törvény úgy intézkedik, hogy a közpénzek elhelyezése a közgyűlés határozata értelmében történjék, mely határozat minden évben névszerint való szavazással hozandó.

A mai közgyűlés, a multak szokásaitól eltérőleg, hosszú, kinos vita után hozott határozatot ez ügyben. Az első, a mi

szembeötlött, hogy az ülésről nagyon sok városi képviselő távol maradt. Másodsorban pedig feltűnt, hogy a megjelentek mekkora ügybizalommal siettek kibujni a szavazással járó felelősség alól.

Egy előkelő városi képviselő levelet intézett hozzánk ma este, melyben a mai incidensből kifolyólag kiméretlenül, de sok igazságérzettel mond véleményt a városatyák egy részéről.

„Igazán sajtáságos, hogy ne mondjuk, sajnálatos jelenségnek voltunk tanui a mai napon megtartott városi közgyűlésen — írja a nevezett képviselő. — Nemcsak a realizmus férfiai, az ugynevezett pénzemberek, a kiknek legfőbb jellemvonása az óvatosság és a mindenkivel szemben való bizalmatlanság, hanem még a legideálisabban gondolkozó, érző és szónokló honhazafiak közül is egyik-másik kijelentette, hogy *nem szavaz*, a midőn a városi pénzeknek a helybeli pénzügyintézetekben való elhelyezéséről volt szó. Azokról nem is szólunk, a kik az *igen*-nel való szavazásnak veszedelmes következményeit ismerve, jobbnak látták távol maradni az egész ülésről vagy legalább annak csiklandós természetű részétől.

Hát hiszen nagyon szép dolog a lelkiismereti szabadság, igen tiszteletreméltó a független elhatározás, de nem utolsó dolog ám a *logika* sem. Nem utolsó pedig azért, mert ha minden törvényhatósági bizottsági tag követi a nemszavazók bölcsességét, ugyan hol fogja a városi ta-

nács elhelyezni a városi pénzeket? Mert azt talán csak nem fogják tagadni, hogy amihez nekik van joguk, ahhoz van minden bizottsági tagnak. Hová jutunk, ha mindenki úgy él vele, mint ők? Hiszen ez tiszta nihilizmus! Hiszen ez a polgári jogok és kötelességek egyensúlyának legveszedelmesebb megbontása!

Azzal védekeznek, sőt érdemül kívánják beszámítani maguknak azon bölcs kijelentésüket, hogy rossz az ide vonatkozó törvény, tehát ad absurdum kell vinni a nem-szavazással.

Jó, jó! De a bölcsesség és a komoly polgári kötelesség akkor is azt kívánja, hogy *præventive*, vagyis előre való gondoskodással járjanak el és ne támasszának zavart akkor, amikor a dolgon segíteni nem lehet.

Mi is elismerjük, hogy hiányos, vagy a szükségletnek meg nem felelő a törvény. Ennél azonban sokkal nagyobb baj az, hogy közéletünkben veszedelmesen terjed az *önzés* és az ebből folyó *bizalmatlanság*. Mindenki csak a saját bőrét védi. Hazájáért és királyáért kész vérét és életét áldozni (legalább úgy mondja); de a pénzt, vagyonát kockáztatni akkor sem akarja, mikor az valójában kockáztatva nincs is.

Nem akarunk azonban szemrehányást tenni senkinek, nem akarunk vádolni senkit. Ugy tekintjük a mai közgyűlést, mint a gondviselésnek ujjmutatását, a melyből értékes tanulságot vonhatunk le a jövőre nézve.

TÁRCA

Modernség

a festészetben és szobrászatban.

Irta: Steiner József.

(Vége.)

Corot tájképein már Turner és Constable hatását egyesítve látjuk. Hangulatkép a szó teljes értelmében, néha kissé száraz, néha kissé értelmetlen, de mindig rendkívül finom a nuanceokban. Jellemző reá nézve a staffage üde vörös sine.

Corot és tanítványai azt vallották, hogy a festő, ha a táj örök és mindig változó szépségeit teljesen átérteni akarja, ne vándoroljon, hanem maradjon egy helyben, mert egy vidék tájszépségeit kiismerni egy emberélet is kevés.

Igy Troyon, a fontaineblaui társiskola nagy állatfestője, mindig ugyanazon vidéket festi: Reggel jén a felkelő nap hatulról világító fénye, a tehének előre vetett átlátszó árnyéka a fény és színhatású tájképek egyik legszebbje.

Ilyen Harpignies erdőtanulmányt ábrázoló aquarellje tiszta levegős hatásával;

Bonnat a párisi École des beaux arts tanárának basque vidékje, rendkívül szép mélysgű perspektívájával;

Wallet erdőben című eleven rajzu képe;

Dumas Gombaszédői, hol a finom levegős háttér különösen szép.

De az igazi realistikus hangulatról a Jules Bastien Lepage és a Jean Francois Millet képei beszélnek.

Lepage Szénakaszálásában valósulnak meg a modern francia naturalizmus impressionista törekvései. Színezése rendkívül finom, a fekvő fáradt férj és a bambán maga elé bámuló asszony a munkában eltikkadt napszamos nép igaz ábrázolása. A horizont nagyon magasan van, mit később sokan helytelenül utánoztak azzal, hogy a képeken az alakok és fák egész felső részét elmetszik.

Az igazi impresszionisták nem elégszenek meg azzal, hogy a természetben lefolyó cselekményeket a szabad ég alatt és az itt lévő színek és fények hatása alatt festik, de nem reutenek vissza a természetnek nem színadi, nem előkészített elrendezésétől sem és festenek mindent, mi reájuk bármily oknál fogva hatással van és pedig nem csinált, hanem a lelkükben keletke ett hangulat behatása alatt és kedély világukon keresztül szűrve, azzal a színnel, melyet látnak, legyen az bár a közönséges életben és megfigyelésben szokatlan vagy túlélnék is.

Az impresszionizmusnak az a fajtája, ki csak a konturokat rajzolja, modellálással nem törődik és a hatást csak a színteltek segítségével akarja elérni, épp oly helytelen, mint az a másik, mely még a konturokat is elmosódva, jelzi. A fény és árnyék által való domborításnak és a színteltekkel elérhető színhatásnak együtt kell működnie.

Ilyen a Millet: *Angelusa*. A nyári nap utolsó sugara éppen letűnőben van és még halványan megvilágítja a szántóföldet, melynek mély barázdái között dolgozik a paraszt feleségével.

A távoli faluból ide hallszik az estharang méla csengése és a szántóvető leveszi kalapját, az asszony dolgos keze imára kulcsolódik és mindketten áhitatosan rebegik: „*Angelus Domini nuntiavit Mariam.*“

Itt a tárgy, úgy szólván, egészen mellékes a művésznak és lelke abban a pillanatban a benne fellépő hangulatot és mély vallásosságot akarta megrögzíteni.

A marokverők az ember, a munka és a természet közötti harmoniát jeleníti meg. Fülledt augusztusi levegő rezeget a lapos vidék fölött; a távolban boglyákat raknak; a marokverő szedi a borostás tarlón elbullatott kalászt és az a nyugodtság, az a megelégedett beleilleszkedés a sorsba, mely a józan parasztnépet jellemzi, itt pompásan van kifejezve.

A festészet megújításának mozgalma, mely Angolországból indult ki és mely a franciákon át ismét oda tért meg, Angliában egy még újabb iránynak volt szülőke.

Raphael: Sixtini Madonnája korrektt jó rajz — mondották. A Madonna della Sedia a nép ruhájában van ábrázolva és színezése egészen sik, alig valami plasztikával bíró. Correggio félhomálya rendkívüli intímegű, Tizian Venusa színhatásában pompás; ha mindezt egyesítik még Pavló Veronese nagy conceptiójával, a

Antwerpenben szintén a vasutnál várták a szociálisták a Brüsszélből hazatérő képviselőket és a klerikálisokat szitkokkal fogadták. Ott is összetűztek a tüntetők a rendőrséggel, de komolyabb sérülés nem történt.

TÁVIRATOK.

Burok az angolok szolgálatában.

Bloemfontein, április 9. *Kitchener* engedelmével *Dewett* tábornoknak egyik testvére, aki azelőtt Oranje főparancsnoka volt, uranje területén bur csapatot alakított angol szolgálatra. Aki ehhez a csapathoz csatlakozik, a háboru befejezése után külön támogatásban részesül a farmra való visszatérés tekintetében.

Nagy szerencsétlenség egy gyárégésnél.

Stockholm, ápril. 9. A stockholmi pékmes-terek élesztőgyára tegnap este leégett. Egy leomló fal az összecsdődült néptömegből hat embert agyonütött és nyolcat súlyosan megsebesített.

A városi pénzek elhelyezése.

(Vita a törvényhatóság közgyűlésén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

A város mai közgyűlésén szokatlan vitakozás folyt a közpénzeknek takarékpénztárakban való elhelyezése körül. Különös a dologban az, hogy a kérdésnek az a része, mely a mai közgyűlésen az egyetlen vitakozást keltette, jöllehet hosszú idő óta minden évben megfordul a törvényhatóság előtt, ennek érzékeny oldala most tűnt fel először.

Ez az érzékeny kérdés, mely a mai vitát bizonyos tekintetben pikánssá is tette: a városatyáknak a közpénzek elhelyezésénél fennálló vagyoni felelőssége körül forgott. A közgyűlés e részének lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

A tárgyalás avval kezdődött, hogy *Löcs Rezső* adóügyi tanácsos beterjesztette a tanács javaslatát a város közönségének kezelése- és felügyelete alatt álló közpénzek elhelyezéséről. A szokásos és sablonos elintéztést az idén két körülmény akadályozta meg: egyik a kamatláb leszállítása, másik a reaktiválás alatt álló *Polgári Takarékpénztárnak* az a kérelme, hogy közpénzek elhelyezésénél ezt az intézetet is részesítse figyelemben a város.

(A leszállított kamat.)

Az Aradi Első Takarékpénztár, az Aradcsanádi Takarékpénztár, az Aradi Ipar és Népbank, valamint az Aradmegyei Takarékpénztár, ez a négy intézet, melyeknél a város pénzei tavaly elhelyezve voltak, kijelentették, hogy a kamatláb esése folytán a város pénzeit ez év januárjától kezdve 4 és háromnegyed százalékhelyett csak négy és fél percentes kamatfizetéssel kezelik.

Ez az ajánlat zavart okoz a folyó évi költségvetésben, hol a múlt évi kamatjövedelmekhez képest a folyó évre is négy és egyharmad százalékos kamatjövedelmet prelimináltak. A közgyűlés erre vonatkozólag a tanács előterjesztéséhez képest úgy határozott, hogy a négy pénzintézet előtt azon óhajának ad kifejezést, hogy a költségvetés egyensúlyának megóvása érdekében a leszállított kamatot ne január hó 1-től, hanem csak április hó 1-től kezdve fizessék. Ezzel szemben a város kilátásba helyezi a pénzintézeteknek ellenszolgáltatásként azt, hogy a kamatláb emelkedése esetén a kamat fel-emelésére három hónapi kedvezményt ad a pénzintézeteknek. A jövőre nézve pedig hasonló zavarok elkerülése céljából a közgyűlés felhatalmazta a polgármestert arra, hogy a ka-

matlábát egy évre előlegesen állapítsa meg a takarékpénztárak vezetőivel egyetértően.

(A Polgári Takarékpénztár.)

Szavazás utján, 62 szavazattal 6 ellenében elhatározták azt is, hogy a városnak a felszámolás alatt álló Polgári Takarékpénztárnál elhelyezett 114.000 koronáját új betétként a reaktiválható Polgári Takarékpénztárban hagyják.

A hat „nem” szavazatot a következő városatyák adták be: *Blaskovits Antal*, *Dobró Pál*, *Müller Károly*, *Müller Gyula*, *Tóth József* és *Fritz József*.

Tartózkodtak a szavazástól: dr. *Barabás Béla*, *Nesnera Aladár*, *Barcza István*, *Neuman Adolf*, dr. *Szalai Arnold*, *Vas Gusztáv*.

A törvény előírásához képest névszerű szavazással döntöttek arról is, hogy a város pénzeit elhelyezzék-e ugyanazon négy pénzintézetnél, amelyek tavaly is kezelték a közpénzeket. A törvény azért írja elő a névszerű szavazást, hogy azon esetben, ha a közpénzek valamelyik pénzintézetnél elvesznének, a vagyoni felelősséget ki lehessen mondani azokra a városatyákra, akik szavazatukkal belenyugodtak abba, hogy a közvagyoni elhelyeztessék annál a pénzintézetnél is, melynél később a város pénze esetleg elveszett.

A névszerű szavazást megejtették s a városatyák közül hatvanhatan igen-nel, vagyis arra szavaztak, hogy a közpénzek mind a négy pénzintézetnél helyezzessék el.

Két városatya nyíltan nem-mel szavazott, kifejezetten nem akarván magára vállalni az esetleg bekövetkező vagyoni felelősség következményeit. Ez a két városatya *Müller Gyula* és *Dobró Pál* volt. *Tóth József* csak részben szavazott nem-mel.

(A kik nem szavaztak.)

A törvényhatóság tagjai közül kilencen tartózkodtak a szavazástól abban a meggyőződésben, hogy így sem anyagi felelősség alá nem jutnak, sem nyíltan nem kell színt vallaniok.

A főispán már kihirdette a határozatot, sőt a főjegyző fel is olvasta az igen-nel szavazók névsorát, mikor a teremben egyszerre négy ilyen felkiáltás hallatszott:

— Halljuk a bujkálók neveit is!

Kristyóry János idegesen szólt közbe:

— Olvassák fel azoknak a nevét is, akik nem-mel szavaztak, hadd lássák a polgárok azokat, kik megválasztják magukat s kibujnak a kötelezettségek alól!

A nagy zajban felállott *Edvi-Ilés László* s kérte, hogy miután ilyen szavazás, hol részben igen-nel és nem-mel szavaztak, részben pedig egyáltalában tartózkodtak a szavazástól, nem fordult elő, adjanak felvilágosítást arról, milyen következményekkel jár az igen-nel, a nem-mel szavazás és a semlegesség?

Reicher Károly dr. főügyész adta meg a nagy meglepetést keltett felvilágosítást. A dolog úgy áll ugyanis, hogy a békés-csabai úpbank bukása után a belügyminiszter egy rendeletet adott ki a közpénzek elhelyezéséről szóló 1877. évi törvény kiegészítéséről, melyben kifejezetten az foglaltatik, hogy a szavazástól tartózkodók, vagy akár a távollévők is olybá vétetnek, mint akik az elhelyezést megszavazták. A felelősség alól csak azok vonatnak ki, akik határozottan nem-mel szavaztak.

Lett erre zaj a közgyűlési teremben; röppültek a felkiáltások:

— Megjárták!

— Szavazzunk újra!

— Ugy kell nekik!

Tetőfokon állott a zaj, mikor *Barabás Béla* dr. szólni kezdett. Amugy is megmagyarázta volna — mondta — a szavazástól való tartózkodását, most azonban kettős okból teszi azt.

Nem a pénzintézetekkel szemben való bizalmatlanságtól nem szavazott, mert hiszen attól nincs mit félni, hogy a város pénzei ezen egy év alatt, amely időre a mai határozat szól, elvesznének. O feltétlenül bizik a négy pénzintézetben, de ezt a miniszteri rendeletet abszurdumnak tartja. Furcsa, hogy ha valaki itt jóhiszeműleg, a város érdekében tesz valamit, azért később a más hibájából bünhődjék. Annak, hogy a pénzintézetekben feltétlenül bizik, nem lehet következménye az, hogy ha az a takarékpénztár megbukik, hát a városatyák fizessenek érte. Azt javasolja, hogy a kérdés tisztázása érdekében irjanak fel a belügyminiszterhez.

Müller Károly igazat ad *Barabás Bélának*. Kéri azonban, hogy a főispán rendelje el újból a szavazást, mert legtöbbször nem tudták milyen következmények mellett szavaznak. Ezek után a kérdést úgy kell feltenni, hogy a felelet igen, vagy nem lehet, de a szavazástól senki sem tartózkodhatik anélkül, hogy az a viselkedése beleegyezésnek ne vétessek.

Urbán Iván főispán nem hajlandó újból elrendelni a szavazást, mert a kérdés először is csak igenre és nemre volt feltéve.

Nagy Sándor dr. *Barabás Béla* indítványát nem fogadja el, mert nem expediens. Ebben a kérdésben alkalomadtán csak a perbiróság dönthet, a belügyminiszter nem lehet törvénymagyarázó. Újból szavazni nem lehet s miután az egész kérdést vita tárgyává tették itt, csak a törvényhozás útján lehet a törvényen változtatni.

Ugyan ilyen szellemben szólt *Mülek Lajos* dr. is. Indítványozza, hogy irjon fel a város a törvényhozáshoz, mert a belügyminiszternek nincs törvény-interpretálói joga, már pedig ez a törvény hiányos. A feliratot küldje meg Aradváros az ország összes törvényhatóságainak partolás végett.

Nagy Sándor dr. és *Mülek Lajos* dr. indítványát a közgyűlés elvben elfogadta, de a szabályok értelmében az csak a jövő havi közgyűlésen effektuálható.

A főispán már kimondta a határozatot, *Nemess Zsigmond* dr. ezután bizonyította azt, hogy a feliratra szükség nincs, mert el sem képzelhető, hogy a városatyák, a kik rendelkeznek a pénzzel és gondolják azt, ne tartozzanak felelősséggel azokért.

Müller Károly konstatálja végül, hogy a főispán a szavazás előtt csak a törvényről tett említést, arról azonban, hogy egy miniszteri rendelet is van, mely a szavazástól tartózkodókat igennel szavazóknak tekinti, mit sem szólt.

Ez volt az utolsó felszólalás, a mely után a főispán berekesztette a vitakozást.

A közgyűlésen *Urbán Iván* elnöklété alatt jelen voltak: *Institoris Kálmán*, *Sarlot Domokos*, *Varjassy Lajos*, *Kádas Kálmán*, *Reicher Ferenc* dr., *Löcs Rezső*, *Vannay Gyula*.

A törvényhatóság tagjai közül: *Abrai Lajos*, *Barabás Béla* dr., *Blaskovits Antal*, *Barcza István*, *Bozsik György*, *Deutsch Bernát*, *Domokos Lajos*, *Dobró Pál*, *Fetter Géza*, *Fenyves Dezaó*, *Fritz József*, *Gaal Ferenc*, *Glück Károly*, *Groszmann Jakab* dr., *Gebhart István*, *Hegedüs László*, *Haitz Nándor* dr., *Edvi-Ilés László*, *Issekutz László* dr., *Kneffel Lajos*, *Kristyóry János*, *Lengyel Tivadar*, *Magyar Ferenc*, *Maresch Gyula*, *Mayer Miksa*, *Mülek Lajos* dr., *Mittler Gyula*, *Müller Károly*, *Münz Ferenc*, *Nagy Sándor* dr., *Mittner József*, *Nemess Zsiga* dr., ifj. *Neuman Adolf*, *Nesnera Aladár*, *Probszt Mihály*, *Péterfy Antal*, *Reinhart Gyula*, *Rieger Imre*, *Ring Géza*, *Rosenberg Miksa* dr., *Rosenberg Sándor* dr., *Simay István*, *Sófalvi György*, *Sonnenfeld Károly*, *Steiner Jakab*, *Steinhardt Mór* dr., *Szalai Károly* dr., *Szathmáry János*, *Solyoms József*, *Staubert József*, *Schuster Henrik* dr., *Szalai Arnold* dr., *Tisch Mór* dr., *Toth József*, *Vajda István* dr., *Varjassy Árpád*, *Vas Gusztáv*, *Vizer Lajos*, *Wadowszky Gusztáv*, *Wall-*

nap mulva a I. mondás ügye hivatalosan is el lesz intézve.

A kardbojt és a kaszinói tagság.

Beöthy László különben levonta azokat a társadalmi konzekvenciákat is, amelyek az itélettel jártak. A mai nap folyamán ugyanis kilépett mindazon testületekből, amelyeken tovább megmaradnia erkölcsi lehetetlenség volt. Levelet intézett az Országos Kaszinó elnökéhez is, hogy kilép a rendes tagok sorából. A kilépő nyilatkozat nagy meglepetést keltett, mert Beöthy ezzel egy mindenkire nézve bizonyára csak kinos határozatot tett feleslegessé.

Ugyancsak ma intézett beadványt Beöthy László huszárezredének parancsnokságához is, bejelentve, hogy tartalékos huszárhadnagy rangjáról lemond.

És ezzel a sokféle lemondással és kilépéssel a nyilvánosság számára befejeződött egy életpálya, a mely örök időre szomorú bizonyosságot fog tenni róla, hogy volt egy időszak Magyarországon, a mikor érdem és tapasztalás nélkül a legdiszesebb művészi pozíciók egyikébe ültetett valakit a nepotizmus és politikai számítás.

A legújabb kombinációk.

Beöthy László levelét az intendáns ma közölte a Nemzeti Színház tagjaival is, és megbizta Tóth Imre főrendezőt, hogy további rendelkezésig ő lássa el az igazgatói teendőket.

A kombinációk az új igazgató személyére nézve már az egész vonalon megindultak. A mi értesülésünk szerint az új igazgatót nem fogják egyhamar kinevezni, hanem hosszú interregnum lesz Tóth Imre igazgatásával. Az új igazgató kinevezése ugyanis dönteni fognak az intendánsi állás jövő sorsa felől. Ugy vagyunk ugyanis értesítve, hogy Beöthy bukásával megrendült az intendáns állása is, és hogy ő maga is belátja már, hogy a két színház vezetésére teljesen keptelen. Csak is az ő lanyha ellenőrzése mellett történhetett, hogy a dolgok idáig jutottak. Ő neki tehát okvetlenül ki kell venni a maga részét a felelősségből, és nem maradhat tovább a két intézet élén. Nagyon valószínű, hogy távozása után nem fogják többé betölteni az intendánsi állást. Ez esetben a Nemzeti Színház új igazgatója Horczeg Ferencz lesz. Ha azonban gróf Kegtevích marad, és az ő távozását nem követeli a belügyminiszter, akkor vagy Váradi Antal, vagy Ambrus Zoltán lesz az új igazgató.

Azok a híresztelések, hogy ifj. Abrányi Kornél van kiszemelve, illetékes helyről jött értesülések szerint, egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak. Abrányi nem is fogadná el az igazgatói állást. Felmerült az a terv is, hogy Ditrói Mórt, a Vigszínház igazgatóját fogják ki nevezni. Ezt a tervet bármilyen más alkalommal elég komolyan lehetett volna venni. Ezuttal azonban nem. Mert Ditrói csak úgy jöhetne el a Vigszínházról, ha a Nemzeti Színházról igen nagy előleget kapna. Ez pedig a Beöthy esetében szerzett szomorú tanulság után teljesen ki van zárva.

Megemlítjük még, hogy az igazgatói állásra hir szerint az említettek kivül kombinációba vették Somló Sándort, Verő Györgyöt, Krecsányi Ignácot és Gárdonyi Gézárt is.

TANÜGY.

(—) Új iskola Aradon. Sága és Paltura külvárosok lakosai kisdudovát és iskolát kértek a várostól. Kérelmükkel ma délután foglalkozott a város közgyűlése és teljesítette azt. Kimondta ugyanis, hogy az iskola épületet 12.000 korona költségen felépíti, két tanítót alkalmaz, kik a rendes tantárgyakon kívül *bertézetet, baromfitenyésztést* s egyéb hasznos dolgokat is

tanítani fognak. Az iskola már szeptember 1-én megnyílik, e'öbbs azonban a vallás és közoktatásügyi minisztertől államsegélyt kérnek és pedig olyképen, hogy a város csak 40 korona fizetést ad a tanítónak, a többit pedig a miniszter egészíti ki.

(—) Az „Aradvidéki Tanítóegylet“ aradi fiók bizottsága április hó 14-én, pénteken délelőtt fél 10 után a templom-utcai elemi fiúiskola III. b. osztályában rendes ülést tart. Ez ülésre a fbg. t. tagjait és a tanügy barátait tisztelettel meghívom. *Sófalvi György* elnök.

(—) Képesítő vizsgálatok. A kazánfűtők és gőzgépezők vizsgáló bizottsága folyó hó 13-án a fa- és fémipari szakiskola helyiségében vizsgálatot tart. A vizsgázni akarók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. iparfelügyelőséghez nyújtják be. Az elnökség.

Vasrudak

a bécsi Reichsrathban.

(Merénylet az osztrák házelnök ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 9.

Az osztrák Reichsrath történetében, ha ugyan érdemes ennek a gyülekezetnek megírni a történetét, a mai nap nagy bütkkel lenne fölróható. Már eddig se találtunk szuperlatívuszokat annak a körülírására, hogy micsoda hajmeresztő események mennek végbe az osztrák alkotmány házában. De a mai nappal, úgy szólván, forduló ponthoz jutottunk.

A büntető törvénykönyv szakaszainak idézésével lehet csak jellemezni azt az állapotot, mely a bécsi parlamentben uralkodik.

Szárazon elmondva a tényeket, azt jelenthetjük, hogy a bécsi Reichsrathban ma egy feldühödt képviselő, Berger, a nagy németek kolomposa, emberölési szándékkal támadt az elnöki emelvényen ülő Vetter gróf házelnökre, s a merénylet végrehajtásában csak a körüllevők akadályozták meg. Amikor tehát ennyire elfajulnak a viszonyok egy törvényhozásra hivatott erkölcsi testületben, lehetetlen hiven visszaadni az erkölcsi züllés teljes képét.

A mai botrányt különben egy nemzeti kérdés okozta.

Egész csöndesen kezdődött meg a Reichsrath mai ülése. Délután, amikor Ploy udvari tanácsos egy Budweisben felállítandó cseh ipariskola érdekében terjesztett be indítványt, óriási vihar támadt. Különösen a nagy németek támadtak fel nagy haraggal. Vetter von der Lilie gróf házelnök többször megkísérelte, hogy a Házat az indítvány fölött megszavaztassa. Mindannyiszor vadul kiáltották:

— *Pusztuljon az elnök!*

— *Ki kell dobni!*

Hanich és Stein nagynémetek vasrudakat hoztak magukkal a képviselőházba, a melyekkel a padokat kezdték csapkodni.

Berger képviselő a nagynémetek között fűtyülöket osztatott ki, amelyekkel félóráig tartó fülsiketítő zajt csaptak a rakoncátlan képviselők.

A keresztényszocialisták sürgetésére az elnök újból elrendeli a szavazást. Ebben a pillanatban a reichsrathban soha elő nem fordult jelenet játszódott le. A nagy németek torkuk szakadtából ordítottak, Iro és Berger felrohannak az elnöki emelvényre. Berger a kezében tartott vasrudal fejbe akarta csapni Vetter elnököt s csak az elnök segítségére siető képviselőknek sikerült Bergert örült szándékában megakadályozni.

Iro az elnök mellé kerülve, felkapta

az elnök asztalán álló csöngettyűt és az elnök feje fölött a falhoz csapta. Erre természetesen óriási kavardás támadt. Az összes képviselők elhagyták helyeiket reprodukálhatlan szitkozódások között, úgy, hogy az ülést fel kellett függeszteni.

Takarékbetét, vagy állampapír.

(A megtagadott miniszteri rendelet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter még a múlt évben felhívta Aradvárost arra, hogy a *Hertska Mór-alapítvány* készpénz tőkéjét állami kötvényekbe fektesse be s ne takarékpénztári betétként kezelje.

A közgyűlés akkor a pénzügyi-bizottság javaslatára nem találta teljesíthetőnek a miniszter kérelmét, mert nem akarta kitenni az alapítvány-tőkét az árfolyamok fluktuálásának s egyébként is elég biztosítottak vélte a pénzt a takarékpénztárban.

A miniszter most ráírt a városra s meghagyta, hogy vásároljon a pénzen állampapírokat.

A mai közgyűlés a tanács javaslatára kereken megtagadta a miniszter rendeletének teljesítését.

Ez ügyben szakavatott kezeiből ma a következő sorokat vettük:

Nagyon rossz néven veszem a tanácstól is, meg a pénzügyi bizottságtól is, hogy nem javasolta a közgyűlésnek azt, amire a vallás- és közoktatásügyi miniszter kérte a várost, hogy t. i. a Hertska-féle alapítvány készpénz-tőkéjét állampapírokban helyezze el.

Magyarországnak egyik legfőbb szerencsétlensége, hogy állampapírjaink és zálogleveleink túlnomó része külföldön és pedig Ausztriában van elhelyezve. Ezekkel a kötvényekkel mindig kellemetlenségeket okozhat nekünk Ausztria. Elsőrendű hazafias kötelességünk tehát, minden alapítványi tőkénket állami kötvényekben helyezni el.

Franciaország gazdagságának az képezi az alapját, hogy polgárai állami járadékba fektetik a pénzüket.

Szinte nevetséges az a kifogás, hogy az alapítványi tőkét nem lehet az árfolyam hullámzásainak kitenni. Sőt nem is szabad és nem is kell. Tessék *vinkuláltatni az illető állampapírokat*, hogy soha eladhatók és ellophatóak ne legyenek. Az örökké állandó kamatokat az adóhivatal fizeti ki.

Kötelességünk azonban az állandóbb természetű pénzeket már azért is állami papírokban vagy záloglevelekben helyezni el, hogy a tőkék jobb jövedelmezőségét biztosítsuk.

Miért redukálják és fogják még redukálni a pénzüintézetek a kamatlábat? Mert minden készpénz náluk keres elhelyezést, s ők nem tudják azt kellően gyümölcsöztetni.

Ha pedig a takarékpénztárakban elhelyezett tőkéket az elérhető minimumra redukáltuk, akkor a törvényhatósági bizottsági tagok vagyonnevelősége is annyira redukálódhat, hogy igazán szárnalmas mosolyra lesznek méltók, akik még akkor is bizalmatlankodnak és nemmel szavaznak a közpénzek elhelyezését tárgyaló ülésen, mint ahogy ma történt.

L. Verus.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre választmánya csütörtökön, a hó 10-én este kilenc órakor a kör helyiségében ülést tart. Tárgy: az ez évi rendes közgyűlés előkészítése. *Tedeschi* Viktor elnök.

(*) Az aradi székely otthon folyó hó 13-án vasárnap délután 4 órakor közgyűlést tart, melyen a belügyminiszterium által jóváhagyott alapszabály értelmében az új tisztviselőkar lesz megválasztva.

Kegyelet a város közgyűlésén.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

A város mai közgyűlése szomorú aktussal kezdődött. Urbán Iván főispán napirend előtt elparentálta Tisza Kálmánt és Goldis József püspököt. A főispán a részvét és a megilletődés őszinte hangján szólt a nagy államférfiu érdemeiről és arról a csapásról, mely az országot Tisza Kálmán halála által érte, majd felemlíti az eihunyt aradi román püspök azon tulajdonságait, melyek miatt igaz részvéttel tölt el mindnyájunkat az ő halála. Végül indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy haláluk felett érzett részvétének jegyzőkönyvileg ad kifejezést, s ezt a határozatát közli Tisza Kálmán özvegyével és illetőleg az aradi román szentszékkal.

A közgyűlés e részének lefolyásáról az alábbi tudósítás számol be:

Urbán Iván főispán a közgyűlés megnyitása előtt, napirenden kívül a következő beszédet mondotta:

— Mielőtt a napirendre áttérnénk, engedjék meg, hogy megemlékezzem két halálesetről, mely a legutóbbi közgyűlés óta történt az országban.

Alig múlt el egynehány hete annak, hogy erről a helyről törvényhatóságunk egyik legbuzgóbb, legtiszteltebb tagját bucsuztattam el, kit közülünk ragadott el a halál, s most ismét nekem jutott szomorú osztályrészül az, hogy újabb két gyászesetet jelentsek be a közgyűlésnek.

Az egyik halott, Magyarország nagy halottja: Tisza Kálmán, kinek elhunytja úgy politikai állás, mint felekezeti különbség nélkül országos gyászt okozott. Nem kívánhatja tőlem senki, hogy Tisza Kálmán érdemeit ecseteljem, mert annak kitüntetésére, hogy ki volt az országnak Tisza Kálmán, — sem jogosítottnak, sem képesnek nem érzem magam. Az ő érdemeit csak a történelem jegyezheti fel, az a történelem, mely már átvette az ő alakját, életét és működését.

Arad törvényhatóságának sem igazságszeretetével, sem méltóságával, sem kegyeletességével nem férhet össze, hogy napirendre térjen egy ilyen nagy államférfiu halála fölött, ennélfogva indítványozom:

mondja ki a közgyűlés, hogy Tisza Kálmánnak, Magyarország tizenöt évén keresztül volt miniszterelnökének halála felett érzett részvétét a jegyzőkönyvben megörökíti s az elhunyt hazafi családjához részvétáviratot intéz. (Elfogadjuk!)

Goldis József püspök, törvényhatóságunk érdemes tagjának elhunytja a második gyászeset, melyet mély fájdalommal jelentek be. Az elhunyt egyházfi hazafiságával, nagy tudományával és humanizmusával egyike volt törvényhatóságunk legkiválóbbjainak, kinek halála egyforma gyászt hozott az országra, a mi városunkra és az egyházra.

Indítványozom a közgyűlésnek, hogy Goldis József halála feletti részvétének jegyzőkönyvben adjon kifejezést s ezt a határozatot átiratilag közölje a gyászjelentést kibocsátó aradi román szentszékkal. (Helyeslés.)

A közgyűlés a főispánnak mindkét előterjesztéséhez egyhangulag hozzájárult s a részvétiratok szerkesztésével Institoris Kálmán polgármestert bízta meg.

SPORT.

+ Az aradhegyvidéki turista egyesület holnap, csütörtök d. u. 8 órakor a Vas-vendéglő helyiségében a kirándulások programjának megállapítása tárgyában értekezletet tart, melyre az egyesület minden tagját ezuton is meghívja az elnökség.

Az eskütéri hid mizériái.

(A munka teljes beosztása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 9.

Örömben uszott a főváros, mikor ezelőtt három évvel hozzáfogtak az eskütéri hid építéséhez. Szép hid kezdett emelkedni a két part egyik legforgalmasabb helyén.

Most aztán ezt az örömet alaposan elrontották azok az aggasztó hírek, melyek a hidról keringenek.

Valami nagyobb szerű építési hiba történt, mely idők folytán esetleg végzetessé válhat.

Már hirt adunk arról az ankétról, melyet Horánszky Nándor miniszter működése első napján összehívott, hogy szakemberekkel tárgyaljon a hid mizériái ügyében.

A hidtest ugyanis nem mozog a hőmérséklet változásának megfelelő irányban s mikor észrevették, rögtön vizsgálatot indítottak.

Ezeket az aggasztó híreket különben megerősíti az a körülmény, hogy az új hidon az építési munkálatokat teljesen beállították. A munkálatok helyét elzárták, magára a hidtestre senkinek sem szabad lépni.

Ez az abszolút nyugalom, a szorgos és tüzetes vizsgálat megejtéséhez és a rendellenes mozgás okainak kiderítéséhez szükséges.

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter Bodolla Lajos műegyetemi tanárt bízta meg a vizsgálat megejtésével. Bodolla a budai hidfő lánckamráiban pontos mérőeszközöket helyezett el. A mérések eredményét titokban tartják és azokról csak a vizsgálat teljes befejezése után számolnak be.

Műszaki körökben az a hír van elterjedve, hogy a két hidfő süppedést vagy csuszamlást szenvedett. Ez a csuszamlás azonban nem valami nagy, mindössze 9—10 milliméter, s így veszély nincs. A további csuszamlást a hidfő üregének olommal való megtöltése által lehetne megakadályozni. Ez különben csak pénz-kérdés, mert maga a hid elkészülése elé akadályokat nem gördítene. A hid mindenestre még ebben az esztendőben elkészül s már októberben, a programnak megfelelőleg átadják a közforgalomnak.

A vegyes párok megáldása.

(Az aradi izraelita hitközség döntése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

Az aradi izr. hitközség képviselőtestülete tegnap, tartott közgyűlésében nagy fontosságú határozatot hozott. A vegyes vallású házaspárok megáldása ügyében történt döntés s evvel a határozattal a vegyes párok megáldásának ügye végleges szabályozást nyert.

A tegnapi határozatnak előzményei vannak. Mikor Rosenberg Sándor rabbi egy konkrét esetből kifolyólag kijelentette, hogy több vegyes házasságra az egyházi áldást meg nem adja, a hitközség képviselőtestülete felszólította a rabbit, hogy írásbelileg indokolja meg s fejtsse ki álláspontját, mert a hitközség kifejezetten ragaszkodott régi elvéhez, mely szerint az aradi hitközség rabbija mindenkor köteles megáldani az elébe járuló vegyes vallású házaspárokat.

A rabbi ezt a választ meg is adta és a tegnapi közgyűlés erre vonatkozólag a következő határozatot hozta:

„A hitközség képviselőtestülete sajnálatosul vesz tudomást arról, hogy főtisztelendő dr. Rosenberg Sándor ur. jöllehet a hitközség képviselőtestületével 1895-ben kötött azon vallásos meggyőződését, hogy oly vegyes vallású házaspároknak, melyek egyike izraelita, másika ke-

resztény vallású, házassági frigyének vallási megáldása vallásunk szabványai szempontjából megengedett, üdvös és célszerű, kifejezetten továbbra is változatlanul fentartja, mégis hírlapi és egyéb, nem az ő hitközsége kebeléből ellene irányult támadások folytán azon elhatározásra jutott, hogy vegyes vallású házaspárok házassági frigyének ünnepélyes vallási megáldását a jövőben teljesíteni nem szándékozik.

Tekintve egyfelől, hogy a hitközségnek vallás-gyakorlati és istentiszteleti kérdésekben az ő lelkészségének vallásos meggyőződése a mérvadó, a főrabbi ur pedig a szőnyegen levő kérdésben ösmeretes vallásos meggyőződését kifejezetten változatlanul fenntartotta;

tekintve másfelől, hogy a hitközségnek sem módjában nem áll, sem szándékában nincs lelkészt bármely, különösen pedig általánosan el nem fogadott és mint hitközségekben nem gyakorlott vallásos cselekmény teljesítésére kötelezni:

a) főrabbi ur közölt elhatározásával szemben, a hitközség képviselőtestülete nem tehet egyebet, mint hogy a maga részéről továbbra is ragaszkodik 1895. évi 153. sz. közgyűlési határozatában foglalt azon elvi álláspontjához, hogy templomának ajtait nyitva tartja oly vegyes vallású házaspárok számára, kik házassági frigyüket vallásunk szerint megáldatni óhajtják és mely párok házassági frigyének ünnepélyes megáldását — az előjárásához előzőleg inztézendő bejelentése szerint — a főrabbi ur teljesíteni óhajtja.

Miről a főrabbi ur határozatilag értesítendő.

Ebből a határozatból tehát az világlik ki, hogy a hitközség a jövőre nézve feltétlenül ragaszkodik a vegyes házasságok kötelező megáldásához, a jelenben azonban Rosenberg Sándor rabbi tetszésére bízta, hogy megáldja-e a vegyes párokat, vagy nem.

HIREK.

Scheinberger Mór, az adóreformátor.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 9.

Scheinberger Mór, a mióta hazakerült Vácra, újra főlvette adóreformatori működését, s melyet tudvalegőleg abban a válságos pillanatban kellett félbehagyni, mikor, hogy az ő szavaival éljünk, „a malőr megtörtént”, vagyis, hogy a magunk szavaival éljünk, mikor Scheinbergert letartóztatták.

Scheinberger ép akkor tárgyalt Wekerle Sándor pénzügyminiszterrel. Hogy Wekerle tárgyalt-e vele, az a Wekerle és a Scheinberger titka.

Igy egymás mellett nem is hangzik olyan rosszul a két név. Wekerle és Scheinberger. Mind a kettő pénzügyi kapacitás. Azaz csak az egyik: Scheinberger csak ezután akar lenni.

Wekerle a valutareformnak köszönheti tekintélyét. Scheinberger pedig az adóreformnak akarja köszönni. Neki is van valami terve. Egyszerű, de ütőerős. Mondhatnánk titokzatosan egyszerű. Azt mondja Scheinberger, hogy az állam 4000 forint készpénzkiadással évente 8—9 millió jövedelmet tudna magának szerezni. Ehhez nem kell egyéb, mint hogy az állam vegye meg annak a rejtélyes tervnek a kulcsát, mely kulcs jelenleg Scheinberger zsebében van.

Ezt a kulcsot Scheinberger most ismét megvételre ajánlotta Lukács László pénzügyminiszternek, aki azonban elég udvariatlanul, még eddig nem válaszolt az öreg kávé levelére.

Ugy látszik, Lukács pénzügyminiszter több súlyt helyez a konverzióra, mint Scheinberger tervére s a konverzióval való nagy elfoglaltsága közben kevés figyelmet konvertálhat az aradi adóreformátor tervére.

Egy munkatársunk megkérdezte különben Scheinbergert, mint leendő pénzügyi kapacitást, hogy mi a véleménye a konverzióról?

Scheinberger csak azt felelte erre:

— Inkább velem konverzálna a pénzügyminiszter.

— Széll Kálmán miniszterelnök — Aradhoz.

Aradváros közönsége a törvényhatóság múlt bavi közgyűlésén hozott határozatából kifolyólag feliratban üdvözölte Széll Kálmán miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy a királyt legfelsőbb kitüntetésben részesítette. A miniszterelnök — mint irtuk — megleghangu leiratban köszönte meg a város közönségének az üdvözlést. A mai közgyűlés pedig tudomásul vette a miniszterelnök köszönő-leiratát.

— A polgármester-helyettes. A polgármester-választó közgyűlés után a város törvényhatósága megváltoztatta szervezeti szabályzatának azt a részét, mely a polgármester helyettesül a főjegyzőt rendeli és nyomban meg is választotta Varjassy Lajos tanácsost helyettes-polgármesterré. Ezt a határozatot felterjesztették a belügyminiszterhez, ki azt olyan módosítással hagyta jóvá, hogy mindenkor a főjegyző és a tanácsnokok közül rangra nézve a legidősebb legyen a polgármester-helyettes. Ha ennek megfelelő képesítése nem volna, úgy azt a tisztséget a rangban következő tanácsos, vagy főjegyző viseli. A főispán és a polgármester akadályoztatása esetén tehát a közgyűléseket nem a főjegyző, hanem a helyettes-polgármester: Varjassy Lajos tanácsos fogja ezután vezetni.

— A pénztárvizsgáló-bizottság új elnöke. Az Aradváros pénztárának vizsgálására kiküldött bizottság elnöke: Bing Vilmos erről a tisztségéről lemondott s azt a mai közgyűlés Deutsch Bernát törvényhatósági-taggal töltötték be.

— A hazafias Aradváros. A mai városi közgyűlés egész csomó határozatot hozott ma, olyanokat, melyek előtt a legvérmesebb függetlenségi is meghajoltak. A budapesti Kossuth-szobor és a világi emlékoszlop ügyén kívül a közgyűlés sorrendjén szerepelt Hevesvármegye közönségének átirata Rákóczy, Tököly és Bercsényi átfamálását kimondó törvények törlése, továbbá Kossuth Lajos érdemeinek törvénybe iktatása és szobrának felállítása iránt az országgyűléshez intézett feliratának hasonló szellemű felirattal való támogatása tárgyában. A közgyűlés elhatározta, hogy Heves-átiratát pártolva, maga is felír a kérelem teljesítése érdekében az országgyűléshez.

— Az új torontáli főispán. A hivatalos lap mai száma publikálja Torontálmegye új főispánjának kinevezését. Az erre vonatkozó királyi kézirat így hangzik:

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére gróf Bethlen Miklós, Hunyad vármegye főispánját, ezen állásától való felmentése mellett, Torontál vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1902. évi április hó 6-án.

Ferencz József. s. k.

Széll Kálmán, s. k.

Ugyancsak a hivatalos lap mai száma közli, hogy a király báró Bornemissza Károlyt, Szolnok-Doboka vármegye főispánját ezen állásától saját kérelmére felmentette és helyébe Déry Zoltán földbirtokost nevezte ki, egyszersmind idős báró Bornemissza Károly felmentése alkalmából, hű és buzgó szolgálatai elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— Aszfaltozott út a temetőbe. A Kossuth-utcától a felsőtemetőbe a két fasor között vezetett út olyan rossz állapotban van, hogy azon a rendes kocsiközlekedés is veszélyes, a halottas kocsik járása pedig egyenesen lehetetlen.

A város törvényhatósága ennél fogva elhatározta, hogy az utvonalt aszfaltburkolattal látja el és erre nyilvános árlejtést hirdet. Egy ajánlat már most beérkezett a városhoz s ez huszonhat évi jótállás mellett 86.000 koronáért vállalna el az utvonalt kiaszfaltozását.

— A világi emlékmű és a Kossuth-szobor.

A város törvényhatóságának mai közgyűlése a tanács javaslatára hozzájárult az aradi Nemzeti Szövetség, illetőleg az aradi Kossuth-asztaltársaság azon kérelmeihez, melyben ezek mozzalom megindítására kérték Arad közönségét a világi emlékoszlop és a budapesti Kossuth-szobor felállítása érdekében. A közgyűlés tagjai éljenzéssel fogadták a két határozatot, egyben a világi emlékoszlop felállítására alakítandó bizottságba a maguk részéről Hegedűs Lászlót, Virágh Lajost és Pekár Károlyt küldték ki.

— A temesvári katonai botrányról ma a következőket jelentik: A vizsgálatot Malýata Agoston rendőrkapitány nagy szakavatottsággal vezette és tegnap befejezte. Az iratokat ma áttették az állomás-parancsnoksághoz. Takács őrnagy délben referálta az ügyet Schwitzer Lajos lovag tábornagy, hadtestparancsnoknak, a ki intézkedett, hogy az ügy azonnal kiadassék a hadbírósnak, mely késelem nélkül fog eljárni. Csendes Jakab nyomdatulajdonos állatában tegnap óta nem állott be változás. Orvosai naponta kétszer is meglátogatják a beteget, kiknek véleménye szerint, ha nem állanak be komplikációk, a sebek két héten belül orvosolhatók lesznek. Csendest, ki ágyban fekszik, tegnap kihallgatta egy rendőrtisztviselő. A beteg állapota iránt városszerte és a vidéken is óriási részvét nyilvánult meg. Csaknem félszáz sürgönyben és tömérdek levélben kérdezősködtek a beteg állapota felől. Az üzleti telefon pedig szakadatlanul szól és kéri a felvilágosításokat. A véres botrányban részt vett tisztek: Holcz Emil szekerészhadnagy a Krakkóban állomásozó 1-ső szekerészcsapatnál és Dolveth Aladár a Triesztben állomásozó 97-ik gyalogezrednél szolgál. Mindkettő Temesvár szülőtte és csak szabadságon vannak ott. Holcz hadnagy fia Holz János gyárvárosi háztulajdonos és pintérmesternek, Dolveth hadnagy édesanyja, özvegy Dolvethné a Józsefvárosban lakik. Az eset annál különösebb, mert a két fiatal tisztet városszerte bekeszerető, higgadt embereknek ismerik, kik kerülnek minden feltűnést. Csak úgy magyarázható meg az eset, hogy mindketten borközi állapotban követték el a sajnos incidenst.

— Luccheni cinkostársa. Kölnből táviratozák: Düsseldorfból ideérkezett távirat szerint a düsseldorfi rendőrség letartóztatott egy Frat-tosi-Bernandini nevű olasz munkást, akire erősen gyanakodnak, hogy cinkostársa volt Luccheninek. A rendőrség kiderítette, hogy Frat-tosi anarkista és Erzsébet királyné meggyilkolása igején Svájcban volt, ahonnan több olasz anarkistával együtt kiutasították.

— Arad törvényhatósága a vigécek ellen. Az arad-vidéki iparegyesület, az aradi kereskedelmi testület és az Aradi Kereskedők Köre közös bizottság a kérvényt adott be a városhoz a helyi iparnak és kereskedelemnek az idegen megrendelés-gyűjtőkkel szemben védelmezése iránt. A város mai közgyűlése elhatározta, hogy az aradi egyesületek mozgalmának sikere érdekében maga is felír a kereskedelmügyi miniszterhez.

— A Nemzeti Színház tagjai Vészi ellen. Bethly László ügyével kapcsolatosan kissé furcsa dolgok kerültek a nyilvánosság elé a Nemzeti Színház egész személyzetéről. Vészi József „Nemzeti kártyabarlang” címen kiméletlen őszinteséggel írta meg lapjában a leleplezést, ami — fővárosi tudósítónk értesülése szerint — arra indította Gyenes Lászlót és Császár Imrét, a Nemzeti Színház tagjait, hogy elégtételt kérjenek a közleményért Vészitől. A kihívás megtörtént. Az afférről közelebbi részletek még nem kerültek a nyilvánosság elé.

— A düledező város. Csak a napokban emlékeztünk meg arról a nagyarányú katasztrófáról, mely Zenta városát az ottani fahid és rakodópart egy részének összeomlásával érte. Mint most Zentáról jelentik, a fahid bedőlt részének maradványát már teljesen lebontották, a tiszai rakpart ujjaépítéséhez pedig egyremásra szállítják vontató hajókon a kőanyagot. Mert azon már újabb veszedelmek fenyegetik Zenta városát. Április 4-ikén délután végig repedt az ottani szerb templom oltár fölötti boltozata, úgy, hogy az istentiszteletet be kellett szüntetni. A repedést az idézte elő, hogy a templom alatti sirboltba behatolt a víz, mely felvetette a századok óta koporsókban fekvő halottakat és meglazította a templom alapzatát, mely a hatalmas boltozatot nem bírja tovább tartani. A szerb templom szentélyének boltozatát egyelőre fenőfaoszlopokkal támogatták meg. Ezután veszélyben van a városház főterén álló római katolikus templom is, melynek boltozatán szintén aggasztó repedések mutatkoznak. Ez a templom arról nevezetes, hogy a szerviánok 1848-ban a mellette lévő szentháromság szobrát körülraakták a kivégzett magyarok fejével s a templom melletti ákácokra pedig élve kötötték fel a magyarokat s alájuk szalmát gyujtva, rettenes tüzhalállal végezték ki őket. Ennek a központi templomnak lebontását különben már régen, évtizedek előtt szóba hozták s ha most itt is megújulnak az összeomlással fenyegető jelenségek, úgy kénytelenek lesznek nemcsak a zentai szerb, hanem a zentai régi katolikus templomot is ujjaépíteni.

— Bohócok ujsága. A londoni *The Sun* című ujság április elsején furcsa meglepetésben részesítette olvasóit. Bottomley Horatio a Sun kiadója erre a napra szabadságot adott a munkatársainak és a lapot április elsején nem ujságírók irták. Az áprilisi tréfát tetézte az, hogy az ujságot ezen a napon Dan Leno, London leghíresebb komikus szerkesztette, Dan Leno London kedveltje. Komikus, bohóc, táncos és énekes egy személyben. Tréfáinak, mókáinak Londonban senki sem tud ellentálni. Dan Lenonak csak ki kell tennie a lábát a dalcsarnok pódiumára és az egész közönség harsogva kacag. Edvárd király is nagyon szereti Dan Lenót és a minap meghívta magához a palotájába. Dan Lenonak legkiválóbb alakításai azok, amikor iszákos, elzüllött embereket játszik. akik előkelő emberek barátságával dicsekednek. A királyi család torkaszakadtából nevetett, mikor Dan rongyos kosztümben börtorkált a szinpadra és részeges motyogással szólni kezdett:

— Barátom, a király . . .

Erre a Dan Lenora volt bizva április elsején a *Sun* szerkesztése. Munkatársa Campbell Helbert volt, aki szintén egyik nevezetes komikus Londonnak, de népszerűség dolgában nem vetekedhet vele. Dan Leno és Campbell kényük-kedvük szerint csinálhatták a lapot, mert senki sem zavarta őket. Az egész ujságot az első cikktől az utolsó hírek ők irták. A londoniak másnap elkapkodták a *Sunt*, úgy, hogy állítólag egy millió példány kelt el belőle. Az ujság tele van aktuális viccekkel, a mikén a londoni ember holtra neveti magát. A vezércikk a humort prédikálja az élet minden körülményei közt. Aztán következik egy komolykodó parlamenti tudósítás, árca, apróság, mind Dan Leno vagy Campbell tollából. Egy politikai cikkben javaslatot tesznek egy új miniszterium alakítására. A cikkhez egyszersmind az új miniszterjelöltek arcképe is mellékelve van. De ha az ember a portrékat közelebbről megvizsgálja, látja, hogy valamennyi Dan Leno

A nagyérdemű közönség tudomására hozzuk, hogy a legjobb hirnévnek örvendő gyártmányainkat

Brassói posztók, divatkelmék, férfi-ruhákra
Aradon

Wadowsky Gusztáv ur

vászon és divat üzletében

általunk előirt gyári árakban árusítatnak el.

Hazai gyártmányainkat szives pártfogásába ajánlva
tisztelettel

SCHERG VILMOS és TÁRSAI

posztó- és divatáru-gyár

Brassó (Erdély.)

661

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

52704—902. F. IV. szám.

Arverési hirdetmény.

A kézbesíthetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70 §-a értelmében nyilvános árverés útján, d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomásokon a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik.

állomáson	1. é. április hó
Bpest. ny.	14-én
Pozsony	14-én
Pécs	14-én
Győr	15-én
Szeged	15-én
B.-Csaba	15-én
Szatmár-Németi	15-én
Pápa	16-án
Kolozsvár	16-án
Ujvidék	16-án
Bpest dpart	17-én
Kecskemét	17-én
Miskolcz g. p. u.	17-én
Zágráb	18-án
Arad	18-án
Kassa	18-án
Nagyvárad	18-án
Fiume	30-án
Szabadka	30-án
Eszék	30-án
Debreczen	30-án

Budapest, 1902. április hóban.

Az igazgatóság.

Uri-, fiu- és gyermekruha raktár:

Kassovitz Fülöp

Arad, Andrassy-tér 9. sz.

Igen tisztelt vevőimnek és a nagyérdemű közönségnek van szerencsém szives tudomására hozni, hogy **Lux Mór** urat üzletem további vezetésétől felmentettem és annak további vezetésével

REICH SAMU urat

biztam meg, ki üzletemet modern alapokon, a mai kor igényeinek megfelelőleg fogja azt vezetni. Ezen ügyes, szakképzett kereskedő iparkodni fog az igen tisztelt vevők legmesszebb menő kívánásainak is lehetőleg eleget tenni.

Különösen felhívjuk szives figyelmüket

belföldi, továbbá valódi francia és angol szöveteinkre, melyekből óriási raktárt tartunk. Nemkülönbben ajánlok mérték utáni megrendelésre **CIVIL ruhákat,** valamint **KATONAI és HIVATALNOKI egyenruhákat,** a legjutányosabb árakon.

Kiváló tisztelettel

Kassovitz Fülöp,

Arad, Andrassy-tér 9.

Hivatkozva fenti hirdetésre, bátorkodom a t. c. közönséget tömeges látogatásra felkérni és reményelem, hogy méltányos áraink és előzékeny eljárásunk által a teljes bizalmat kiérdemelni fogom.

531

Tisztelettel

REICH SAMU.

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronára kerül és 20 szó-
ig, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ir-

tesztéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való ha-
lyeg melléklendő. Telefon irtásokhoz
nem ad a kiadóhivatal.

Kurticsi-uti, a vasut közelében lévő
téglaégetési telepemről 662

tégla eladó.

Utaltvány lakásomon váltandó:
Kisfaludy Antal, Flórián-utca 6/b. sz.

Egy nagy boros pincze

nagy hordókkal ellátva, bérbe ve-
hető Perényi utca 2. számú, Ká-
szonyi-féle házban. 439

Okleveles gépész,

ki az alacsony és magasnyomású
Expansios és Consensátoros gőzgé-
pek kezelésének teljes jártasságá-
val bír, ugyszintén vasztergalás-
hoz is ért, május hó 1-től felvételre
ajánkozik. — Czim a kiadóhiva-
talan. 687

Intelligens,

idősb uriaszony egy magános öreg
urhoz, mint házvezetőnő, vagy
gazdasszony ajánkozik. — Szíves
megkeresések Sz. B. Kiskarika-
utca 9. kéretnek. 691

Tárbeszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyárá-
nak arad-csanádi kizárólagos képviselője

Aradon, Vörösmarty-utca 1. sz.

Kivánatra küld 1500

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Ha
ujkerékpárt akar venni.
vagy

kerékpárját

javítani óhajtja, forduljon

Kalmár József

műszerészhez. 589

Arad, Salacz-utca 2.

Gurahonezi portlandcement

egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet ál-
tal megszabott normáit 60—70 szá-
zalekkel felülmúlja, rendkívül finom
örlésben, kis és nagy mennyiségben,
gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak
szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egye-
sült Vasutak központi irodája is elfo-
gad és a cementet kívánatra házhoz
szállítja. 274

A vasutállomás és woggon-
gyár közelében

több még adómentes

bérház

90/0 bérjövdelem mellett

e l a d ó.

Közelebbi felvilágosítás Bat-
thyányi-utca 39. sz. alatt, az
irodában nyerhető. 690

Ügynökök kizárva.

5239—1902. khsz.

Hirdetmény.

Az iparhatóság a szalma-
anyaggyár berendezésének fe-
lülvizsgálata és az állítólagos
bűz tárgyában f. hó 14-ikén d.
u. 3 órakor helyszíni szemlét
tart.

Felhívom mindazokat, akiket
ez ügy érdekel, hogy a hely-
színén jelenjenek meg.

Kijelentem egyidejűleg, hogy
e tárgyban hivatalomhoz inte-
zett névtelen leveleket továbbra
figyelembe venni nem fogok.

Arad, 1902. évi április 9-én.

Sarlot,

főkapitány.

659

Székudvaron,

egy jóforgalmu helyen álló

h á z,

melyben

vegyeskereskedés és korlátlan
italmérés

üzetnek, 971 □-öl területű jól
termő oltvány szőlővel beülte-
tett telekkel, 7200 koronáért
kedvező fizetési feltételek mel-
lett, más vállalkozás miatt

e l a d ó.

Értekezhetni Matkovcsik Mi-
hálnál a község házában. 680

Magyar kir. államvasutak igazgatósága

52733—1902. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy
a vasuti kocsikban és az állomási
helyiségekben elhagyott tárgyak,
u. m. bőröndök, táskák, kalapok,
ruha- és fehérművek, botok, nap-
ernyők és esernyők stb. az alább
felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés
mellett el fognak adni:

állomáson	1. évi április hó
Szeged	15-én d. u. 2 óra
Arad	18-án d. u. 2 óra
Debreczen	30-án d. u. 2 óra

Budapest, 1902. április havában.

Az igazgatóság.

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.